

Motion till riksdagen 2023/24:89

av **Gudrun Nordborg m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2022/23:137 Ekonomiska sanktioner mot terrorism

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i lagen om frysning av tillgångar som innebär att det krävs misstanke på sannolika skäl för att beslut om frysning ska få meddelas och tillkännager detta för regeringen.

Regeringens förslag

Regeringens proposition syftar till att Sverige ska leva upp till de skyldigheter att vidta åtgärder som följer av Förenta nationernas (FN) säkerhetsråds resolutioner på sanktionsområdet¹ samt FATF:s rekommendation 6.² För att Sverige ska uppfylla sina internationella förpliktelser föreslår regeringen en ny lag om frysning av tillgångar. Ett beslut om frysning ska enligt förslaget få meddelas för den som skäligen kan misstänkas för brott enligt terroristbrottslagen (2022:666). Ett beslut om frysning ska också få meddelas för den som har dömts för brott enligt den lagen. Ett beslut om frysning ska även få meddelas för den som på grund av innehållet i en utländsk brottsutredning eller dom skäligen kan misstänkas för att i annan stat ha begått ett brott som motsvarar brott enligt terroristbrottslagen. Regeringen föreslår också en ny bestämmelse som gör det möjligt att tillfälligt frysa tillgångar i enlighet med ett beslut från FN:s säkerhetsråd eller en sanktionskommitté under rådet. Ett sådant beslut ska enligt förslaget gälla till dess att EU med bindande verkan för sina medlemsstater genomför beslutet. Regeringen föreslår även en ändring i brottsbalken som innebär att svensk domstol ska vara behörig att döma över brott som har begåtts på en annan stats område enligt den föreslagna lagen om frysning av tillgångar, även om gärningen inte är straffbar enligt lagen på gärnings-

¹ Resolution 1267 (1999) och efterföljande resolutioner samt resolution 1373 (2001).

² FATF: Financial Action Task Force.

orten (s.k. undantag från dubbel straffbarhet). Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Vänsterpartiets ställningstagande

Vänsterpartiet anser att terroristbrottslighet är av mycket allvarlig och systemhotande natur och ett av de största hoten mot demokratin, det fria utövandet av mänskliga rättigheter och den ekonomiska och sociala utvecklingen. Det är därför, och ska vara, straffbart att planera och utföra terroråd. Både den föregående och den nuvarande regeringen har i en hög takt lagt fram olika lagstiftningsförslag på området som majoriteten i riksdagen sedan röstat igenom. Vänsterpartiet har dock i flera sammanhang återkommande problematiserat och kritiserat de lagstiftningsåtgärder som vidtagits, främst avseende bristande rättssäkerhet, proportionalitet, effektivitet och nödvändighet. Denna kritik har delats av flera tunga remissinstanser (se t.ex. mot. 2021/22:4277, mot. 2019/20:3427, mot. 2017/18:4083 och mot. 2015/16:3301). I samband med att förslaget om en ny terroristbrottslag trädde i kraft den 1 juli 2022 utvidgades det straffbara området. Efter lagändringen kan alla svenska uppsåtliga brott och försök till brott vara terroristbrott förutsatt att de allvarligt kan skada ett land eller en mellanstatlig organisation och begås med terrorismsyfte. Vänsterpartiet röstade nej till regeringens förslag. Vi anser i korthet att lagstiftningen, förutom att den överkriminaliserar terroristbrott, är behäftad med stora problem ur rättssäkerhets-, effektivitets-, nödvändighets- och proportionalitetsperspektiv (mot. 2021/22:4445).

Syftet med regeringens nu aktuella proposition är att stärka rättssäkerheten på sanktionsområdet kopplat till terroristbrottslighet, vilket i sig är positivt. Dock innebär regeringens förslag att beslut om frysning ska få meddelas för den som *skäligen* kan misstänkas för brott enligt terroristbrottslagen. Ett beslut om frysning ska även få meddelas för den som på grund av innehållet i en utländsk brottsutredning eller dom *skäligen* kan misstänkas för att i en annan stat ha begått brott som motsvarar brott enligt terroristbrottslagen. För att ett frysningsbeslut ska få meddelas ska det alltid krävas att beslutet behövs för att förhindra fortsatt brottslighet av likartat slag. Beslut om frysning bör dock inte fattas om det uppenbart strider mot grunderna för den svenska rättsordningen.

Åklagarmyndigheten, Riksdagens ombudsmän (JO) och Svea hovrätt skriver i sina remissvar att beviskravet, dvs. *skäligen* misstanke, är för lågt ställt. Enligt JO är tillämpningsområdet för bestämmelsen mycket brett och får till följd att den krets av personer, organisationer och grupper som kan komma att omfattas av ett beslut om frysning är mycket stor. Åklagarmyndigheten hänvisar till att beviskravet är så lågt trots att frysning är betydligt mer ingripande för den enskilde än exempelvis kvarstad eller beslag med motsvarande beviskrav. Civil Rights Defenders (CRD) är positiva till att åtgärder vidtas för att Sverige ska leva upp till de folkrättsliga förpliktelser som följer av FN:s säkerhetsråds resolutioner liksom de krav som FATF ställer på sanktionsområdet. CRD anser dock att utredningen i sina bedömningar inte i tillräckligt hög grad har beaktat Sveriges övriga internationella åtaganden att anta rättssäker lagstiftning med respekt för individens fri- och rättigheter. Enligt CRD medför det lägre beviskravet en alltför hög risk för att sanktioner tillämpas på ett felaktigt sätt, sett till förslaget i övrigt. Ett högre beviskrav skulle däremot minska risken för att sanktioner riktas mot oskyldiga

personer. CRD lyfter även fram risken för att regeringens förslag kommer att leda till att vissa etniska grupper misstänkliggörs i högre grad än andra, s.k. etnisk profilering. Vänsterpartiet instämmer i remissinstansernas kritik. Vi anser att det ska krävas att det finnas *sannolika skäl* för att en misstänkt person har begått terroristbrott för att ett beslut om frysning ska få fattas.

Regeringen bör återkomma med förslag till ändring i lagen om frysning av tillgångar som innebär att det krävs misstanke på sannolika skäl för att beslut om frysning ska få meddelas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Guðrun Nordborg (V)

Nadja Awad (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Tony Haddou (V)

Jessica Wetterling (V)